

Komunitné centrum Jánovce – „cesta“ pomoci človeku

Lucia Fialeková, Zuzana Bulavčiaková (SR)

Abstrakt: Komunitné centrum Jánovce ponúka občanom širokú škálu služieb, možnosť rozvoja vlastnej osobnosti v rôznych oblastiach a tiež seberealizáciu formou dobrovoľníctva. V príspevku sa dozvieme aké služby Komunitné centrum Jánovce ponúka a tiež aké má plány do budúcnosti.

KLúčové slová: sociálne poradenstvo, preventívne aktivity, komunitné aktivity, záujmové aktivity, rozvoj jednotlivca a komunity, spolupráca na miestnej a regionálnej úrovni

Abstract: The Jánovce community center offers for citizens a wide range of services, the possibility of developing their own personality in different areas, as well as self-proclaiming in the form of volunteering. In the article you will find out what services the Jánovce community center offers and what plans it has for the future.

Key words: social counseling, preventive activities, community activities, interest activities, individual and community development, cooperation at local and regional level

Úvod

Komunitné centrum ako „cesta“ pomoci človeku – komunitné centrum nemá (s výnimkou zákonom stanovených odborných činností a ďalších činností) striktno stanovenú činnosť, čo nám umožňuje prispôbiť sa a reflektovať na potreby klientov a komunity. Tých „ciest“ je mnoho a niektorým sa budeme venovať konkrétnejšie. Vnímame komunitné centrum nie ako cieľ, ale ako cestu a prostriedok na dosiahnutie efektívnej pomoci klientovi a zároveň reálne „zhmotnenie“ podpory pre klienta. Nasmerovaním klienta, či dokonca vyriešením problému sa častokrát naša práca s klientom nekončí, ale ostávame v kontakte ako „podporný bod zvonku“, čo vidíme ako nevyhnutné najmä u klientov rómskej komunity.

Komunitné centrum Jánovce (ďalej len „KC“) bolo založené v roku 2014 a zameriavalo sa najmä na terénnu sociálnu prácu. Od 1.3.2015 realizuje KC aj terénnu, ale aj ambulantnú formu sociálnych služieb a to prostredníctvom NP KC a v súčasnosti prostredníctvom NPKIKU v rámci IAMPSVR SR.

KC poskytuje rôzne odborné činnosti (sociálne poradenstvo, preventívne skupinové aktivity, záujmové aktivity, komunitné aktivity) a to najmä pre sociálne vylúčené skupiny s aktívnym zapojením miestnych obyvateľov, ako aj obyvateľov susedných obcí. Naším cieľom je poskytovať odbornú pomoc, sociálne služby ako aj sociálno-právnu ochranu všetkým, ktorí o to požiadajú.

Veľmi významnou súčasťou našej práce v KC je aj nadväzovanie spolupráce s miestnymi samosprávami a inštitúciami. V súčasnosti intenzívne spolupracujeme s Obecným úradom v Jelke a vo Veľkých Úľanoch, taktiež so školskými zariadeniami a to konkrétne s Materskou školou v Jánovciach, so Základnou školou vo Veľkých Úľanoch a so Základnou školou v Jelke. Táto spolupráca je viazaná na realizovanie preventívnych aktivít a taktiež na riešenie problémov výchovno-vzdelávacieho charakteru. Taktiež spolupracujeme aj s inými organizáciami, a to Klubom dôchodcov vo Veľkých Úľanoch a v minulosti aj s Materským a Detským klubom vo Veľkých Úľanoch.

O dôvere, ktorú KC u klientov získalo, svedčia aj nasledovné štatistické výstupy: K 28.2.2018 eviduje KC 403 klientov, z toho 123 mužov a 280 žien, z celkového počtu klientov 403 je 121 detí.

Sociálne poradenstvo

Poskytovanie sociálneho poradenstva vychádza z potrieb klientov. Oblasti poskytovaného poradenstva sú rôznorodé, nakoľko každý klient je jedinečný a pokiaľ sa s inými problémami. Samozrejme niektoré sú obsahovo totožné, no napriek tomu s ohľadom na klienta individuálne. Takto ku každému klientovi a jeho problému aj pristupujeme.

Najčastejšie riešenými témami v oblasti špecializovaného sociálneho poradenstva je riešenie štátnych príspevkov a kompenzácií pri ŤZP a riešenie zamestnanosti dlhodobo nezamestnaných klientov, ktorí väčšinou pochádzajú zo sociálne znevýhodneného prostredia. Získanie dôvery v tomto prípade a zároveň udržanie klienta v zamestnaneckom procese je náročné, nakoľko niekedy je aj prístup

zamestnávateľov neprofesionálny, nie v súlade s legislatívou SR. Komplikovanejšími a zároveň nie tak častými prípadmi, ktoré riešime v rámci sociálneho poradenstva sú aj susedské spory týkajúce sa spoluvlastníckych pozemkových vzťahov. Prípady sme riešili s viacerými štátnymi inštitúciami (obecný úrad, stavený úrad, katastrálny úrad, TTSK) a aj v súčasnosti je riešenie prípadu stále „živé“, nakoľko sa kvôli nie tak nezávažným susedským problémom začali riešiť mnoho rokov neriešené pozemkové vlastnícke práva. Poskytujeme aj poradenstvo v oblasti výchovno-vzdelávacej. K tejto spolupráci nás vyzvala práve riaditeľka základnej školy, s ktorou aj v súčasnosti intenzívne spolupracujeme pri zvládaní a nastavení práce s detským klientom, ktorý má diagnostikovanú ADHD s prvkami agresívneho správania.

Čoraz viac nás kontaktujú klienti, ktorí chcú začať riešiť často niekoľkoročné exekúcie, kedy sa dlžná suma, ktorá sa rátala maximálne v desiatkach eur, vyšplhala na sto eurové až tisíc eurové sumy. Často preto komunikujeme priamo s exekútorскими úradmi, ktoré sú našťastie ochotné pristúpiť na splátkové kalendáre a umožniť tak klientom postupne sa týchto dlhov zbaviť. Samozrejme z našej strany potom prebieha ďalšia komunikácia s klientmi a podpora, aby boli zodpovední v splácaní svojich podlžností a finančnom hospodárení s rodinným rozpočtom.

Ojedinelým prípadom, ktorý sme pomáhali klientom riešiť bola exekúcia na nehnuteľnosť s následnou dražbou. Intenzívna komunikácia s klientmi, advokátskou kanceláriou a následne aj bankou, napomohla k tomu, aby k dražbe nehnuteľnosti nedošlo a klienti sami našli riešenie, ako zabezpečiť príjem na pokrytie úverových splátok a postupné splatenie vznikutej dlžnej sumy.

Veľmi špecifickými boli prípady rodinných tragédií (smrť mladej matky, otcovražda), kedy bola poskytnutá krízová intervencia, v týchto prípadoch aj v spolupráci so psychológom, čo si daná situácia vyžadovala.

Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov

V rámci pomoci pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov sa najčastejšie venujeme pomoci v administratívnych náležitostiach zverenia detí do osobnej starostlivosti alebo NOS a tiež výživnému a distribúcia klienta na príslušných odborných pracovníkov a inštitúcie výkonu SPOaSK.

Preventívne aktivity

Pri všetkých preventívnych aktivitách je našim cieľom zapojiť skupinu do diania, aby výsledkom tejto preventívnej aktivity bolo dielo, ktoré ako skupina spolu vytvorí, prípadne vyjadrenie myšlienky, názoru, ponaučenia, ktoré vyplynie zo samotnej diskusie a preventívnej aktivity.

Cieľovou skupinou preventívnej aktivity v ZŠ sú žiaci. Doteraz sme sa venovali témam ako Šikana, Závislosti, Bezpečnosť cestnej premávky, PC Hry a možné riziká.

Cieľom preventívnych aktivít je rozvíjanie osobnostných kvalít, vytvorenie priestoru pre zmysluplné využívanie voľného času, výchovu k zodpovednosti za svoje zdravie a zdravý životný štýl a zníženie výskytu sociálno-patologických javov v školskom prostredí. Tieto aktivity sú vykonávané mesačne v každej triede,

okrem 1. a 2. ročníka. Naším cieľom je aj zapojiť čo najviac žiakov do samotnej aktivity a to najmä diskusiou k danej téme, tvorením v skupinách, následne podľa témy, napr. pri téme Bezpečnosť cestnej premávky – nácvik samotnej križovatky, kde samé deti boli účastníkmi premávky, pri téme PC hry – vytvorenie prezentácie samotnými žiakmi na túto tému, možnosti trávenia voľného času „inak“ ako pri počítači – pantomíma, hranie hry meno–mesto-zviera–vec, šibbenica, atď. Pri téme Závislosti boli pozvaní mladí muži z komunity Cenacolo (Včelia Paseka – časť Kráľová pri Senci), ktorí sami prezentovali ich vlastné padnutie na dno z dôvodu užívania drog, alkoholu, ich vlastný boj a zložitý návrat k životu bez drog.

Ďalšou preventívnou aktivitou v rámci KC je „Fit pre seniorov“ a „Tréning pamäte“. Tieto dve aktivity sú vykonávané v Klube dôchodcov Veľké Úľany, kde pravidelne každý utorok a štvrtok strávia dôchodcovia svoj voľný čas. Človek nikdy nie je dost' starý na to, aby mohol začať s cvičením. V staršom veku pribúdajú zdravotné problémy, starší ľudia nemajú už toľko pohybu ako za mlada, následne trpia depresiami a inými zdravotnými problémami. Práve preto sa snažíme

v rámci KC aspoň 1x týždenne spestriť deň cvičením a 1x týždenne „prevetrať“ pamäť. V rámci aktivity „Fit pre seniorov“ sa venujeme cvičeniu v sede, v stoji, posilňovanie končatín. Pohyb u seniorov je dosť obmedzený, preto sa snažíme cviky tomu prispôbiť, ale aj napriek tomu ich „nešetriť“. Nesmieme zabúdať ani na pamäť u starších ľudí. Cieľom aktivity „Tréning pamäte“ pre seniorov je posilnenie ich pamäte. Veľa z nich už nevykonáva žiadnu aktivitu, ktorá by ich mozgové bunky posilňovala a preto sa snažíme po každé pre nich prichystať rôzne matematické úlohy, cvičenia na zamyslenie, rozšírenie slovnej zásoby, určovanie rodinných vzťahov, cvičenie na tvorivosť, cvičenie na koncentráciu. Veľakrát súčasťou „tréningu pamäte“ býva aj rozvoj jemnej motoriky, kde spolu so seniormi tvoríme, maľujeme.

V rámci preventívnych aktivít spolupracujeme aj s MŠ Jánovce, kde organizujeme raz mesačne preventívnu aktivitu na rôzne témy (slušné správanie, moje zdravie, šikana, spoznávanie nových ľudí). Témy ako aj samotná preventívna aktivita je prispôbená deťom. Aj pri deťoch platí, že si viac zapamätajú z preventívnych aktivít vtedy, ak sami niečo na tému vytvoria, prípadne formou hier. Súčasťou preventívnych aktivít v MŠ Jánovce sú aj naši plyšoví kamaráti Žofka a Hugo (pomohli odbúrať detskú ostýchavosť).

Záujmové aktivity

Napriek tomu, že Jánovce sú malá obec so 444 obyvateľmi a účasť na záujmových aktivitách je minimálna, nevzdávame sa a našim heslom je „nikdy sa nevzdávaj“. Oblúbeným je krúžok šikovných rúk, ktorý sa koná každý utorok na rôznu tému – servítková technika, štrikovanie, vyšívanie, tvorenie náramkov a plno iných aktivít, kde si ľudia „vypnú“. Krúžok podporuje nie len jemnú motoriku a predstavivosť, ale aj zmysel pre estetiku a zmyslupnosť „malých,, vecí, ktoré klientom môžu pomôcť osobnostne a sociálne rásť. Tak ako sa zameriavame na tvorivú stránku klientov, venujeme sa aj tej vzdelanostnej, a to najmä deťom prostredníctvom

doučovania spojeného s krúžkom anglického jazyka. Na záver doučovania využívame rôzne hry prostredníctvom interaktívnej tabule, ktorá má v KC veľký úspech.

Taktiež sme v minulosti rozvíjali aj fyzickú stránku klientov a to prostredníctvom tanečnej školy pre deti a tanečnej školy pre dospelých.

Komunitné aktivity

Pre angažovanosť a spolupatričnosť v rámci komunity realizujeme na mesačnej báze komunitné aktivity, ktoré majú charakter vzdelávací, zážitkový, či umelecký, ale tiež aj zameraný na pomoc občanom v hmotnej núdzi. Tematiku komunitnej aktivity volíme s ohľadom na aktuálnosť diania a na potreby

komunity. Medzi „klasické“ aktivity patrí napr.: MDD, Mikuláš, Deň matiek, Vyrezávanie tekvíc, Burza bez peňazí (najmä pre rodiny v hmotnej núdzi) a pod. Ďalšími realizovanými akciami boli: výstava fotografií pod názvom „TU a TERAZ“, ktorú spoluorganizovala pani Gabriela Teplická, odborná prednáška na tému „Poskytovanie prvej pomoci“, ktorú viedol pán Jozef Fekula zo SČK v Galante.

Záver

KC Jánovce chce aj naďalej plniť pomáhajúce poslanie s dôrazom na odbornosť a profesionalitu v sociálnej oblasti. Naším cieľom je byť bližšie k človeku a zároveň podporiť a rozvinúť v ňom potenciál samostatnosti a schopnosti riešenia vlastných problémov a zároveň pôsobiť na miestne komunity. Medzi naše konkrétne plány do budúcnosti patria: počítačový kurz (najmä pre dlhodobo nezamestnaných), rozšírenie pôsobenia v rámci preventívnych aktivít aj v obci Jelka, spájanie generácií, kurz finančnej gramotnosti v rámci spolupráce so zamestnancami Slovenskej sporiteľne, kde spracujeme konkrétne rodiny a ich domáce hospodárenie do modelov efektívnejšieho hospodárenia.

Kontakt:

Mgr. Lucia Fialeková
Komunitné centrum Jánovce
Hlavná 29, 925 22 Veľké Úľany
Kontakt: lucka@tenenet.sk
Web: www.tenenet.sk

PhDr. Zuzana Bulavčíaková
Komunitné centrum Jánovce
Hlavná 29, 925 22 Veľké Úľany
Kontakt: zuzkab@tenenet.sk
Web: www.tenenet.sk